

Vorbereiden

Laat mijn volk gaan!

Exodus 7:8-25

22 maart 2020

Hoop die niet vergaat

De dagen van onze jaren, bij elkaar zijn het zeventig jaar, of - in het krachtig - tachtig jaar. Veel drukdoenerij is het, moeite en verdriet. (Psalm 90). Mozes is tachtig wanneer hij het avontuur van de bevrijding in Gods naam aangaat. En van moeite en verdriet heeft hij geweten! Maar als hij als honderd-twintigjarige sterft, vertelt het Bijbelverhaal (Deut. 34,7) 'dat zijn oog niet donker geworden was en zijn kracht niet vergaan.' Hij heeft tot aan zijn dood de lichtjes van de hoop in zijn ogen bewaard! Het laatste beeld op zijn netvlies zal het land van melk en honing zijn. Maar veertig jaar eerder drijft dat beeld hem en zijn broer Aäron al, om als 'senioren' de strijd aan te gaan met de heersende en onderdrukkende macht van farao. Een onmogelijke opdracht, maar ze weten zich gezonden en in dienst te staan van hun volk.

Plagen of slagen?

De tegenstand zal groot zijn, voordat er van vrijheid sprake kan zijn. Er moet een fundamentele strijd uitgevochten tussen de God van Israël en de godenzoon Fa-RA-o, de zoon van Ra. Inzet is de mens, de vrije mens. Apocalyptisch zullen de beelden worden: water dat in bloed verandert, duisternis, vuur. Alles spreekt de taal van een wereldondergang, waaruit een nieuwe toekomst geboren gaat worden. Want het zijn geen schermutselingen, deze tien slagen. Het woord 'plaag' komt maar eenmaal voor in deze verhalen, terwijl wel steeds het werkwoord 'slaan' klinkt. Het lijkt op een langdurig schaakspel, waarin slag na slag geslagen wordt, tot aan het definitieve eindspel. Israël heeft deze tien slagen altijd al verbonden met de tien scheppingswoorden, die God in het begin sprak en de tien woorden-ten-

leven, die klonken op de Sinai. Het getal 10 verbindt zo schepping, verbond en bevrijding.

De staf en de draak

Ook in deze verhalen speelt de staf een grote rol. Het is een gebruiksvoorwerp dat tot een merkteken van waardigheid en symbool van de gezagsdrager is geworden. Mozes en Aäron hebben zo'n staf, de farao en de zijnen ook. Het gaat in deze strijd dan ook om het uiteindelijke gezag. In Ex. 4:22 zet Mozes de eerste stap richting Egypte en 'neemt de staf van God in de hand'.

Farao zal bewijzen willen, een teken kan hij krijgen. Aäron moet zijn staf op de grond gooien en die wordt tot een draak. Vaak wordt hier 'slang' vertaald, naar analogie van de eerdere geschiedenis in Ex. 4:3vv. Maar hier staat toch echt een ander woord, dat draak of monster betekent. Het gaat niet om een magische truc, maar om de mythische strijd met de draak, het oermonster, de grote zeeslang, het beest uit de afgrond. Zou je hier een musical van maken (en waarom niet) dan zou het achtergrondkoor uit psalm 104 zingen: 'daar is de Leviathan die Gij geformeerd hebt om mee te spelen'. Het is een ironisch beeld: de draak, als de macht van het kwaad, God zal er uiteindelijk de draak mee steken...

Het eerste teken

Mozes ontvangt de boodschap, Aäron is de uitvoerder: hij slaat met zijn staf op 'de stroom'.

Deze rivier, die wij kennen als de Nijl, is de levensader van Egypte en heeft een goddelijke status. Maar juist dat gezag wordt niet erkend en geslagen/getroffen door het gezag (= de staf) van Israëls God.

De religie van Egypte wordt in het hart getroffen. Die religie is meteen ook de

economie, of omgekeerd, de economie is de religie. De kinderen van Israël zijn in hun slavernij daaraan geofferd. De vergoddelijkte levensader kan niet meer te drinken en te eten (vis) geven. Het herhaalt zich telkens: de magiërs van Egypte kunnen de rampen eveneens veroorzaken, maar ze kunnen het kwaad niet opruimen. Ze zijn als tovenaarsleerlingen die de halve formule kennen. Maar hun kwaad wordt door de priesterlijke staf van Aäron weggedaan.

De 'verstokte' farao

Dit kwaad geeft zich niet zomaar gewonnen. Het kan enkel verharden, 'verstokken'. Farao wil niet buigen. God zelf maakt hem – heet het in het verhaal – zo halsstarrig. Die uitdrukking kan ons bevreemden: hoe kan God er de oorzaak van zijn dat zijn tegenstander zich niet gewonnen geeft, om hen vervolgens daarvoor te bestraffen? Het is een Bijbelse wijze van spreken (zie bv. ook Rom. 9:18b), waarbij toch aan farao's verantwoordelijkheid niets wordt afgedaan. Het is eerder zo, dat de voortdurende uitdaging van de Heer ook de constante koppigheid van farao oproept en als effect heeft. Farao wordt als het ware gedwongen om terug te vechten. Daarbij wil deze uitdrukking ook aangeven dat God de loop en de uitkomst van de gebeurtenissen in zijn hand heeft. De toenemende escalatie dient uiteindelijk de grootheid van de God van Israël: 'om mijn tekenen en wonderen te vermeerderen in het land Egypte'.

De slagen zullen farao in het hart treffen: daar, waar naar Bijbels idioom het actiecentrum, de 'stuurhut' zit van wat mensen beweegt. Farao is dus persoonlijk aansprakelijk.

Sytze de Vries

Lezen en zingen

Laat mijn volk gaan!

Exodus 7:8-25

22 maart 2020

Projectlied

Een teken van leven

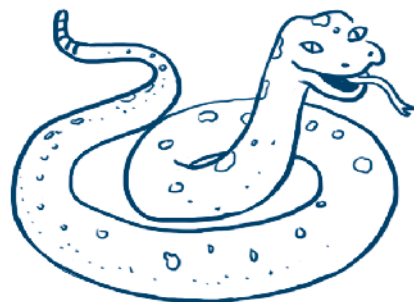
Couplet 1

tekst: Erik Idema
melodie: Liedboek 637

De paas - kaars brandt, zo we - ten wij:
God maakt het licht voor jou en mij.
Hij maakt een eind aan je ver - driet,
want Hij ver - geet de men - sen niet.

2. Dit is het woord dat Hij ons geeft:
Ik ben de Heer, een God die leeft.
En waar je gaat ben Ik erbij,
voor altijd ga Ik aan je zij.

Vierde zondag van de veertig dagen Jaar A

Lezing uit het Oude Testament	1 Samuël 16:1-13
Antwoordpsalm	23
Epistellezing	Efeziërs 5:8-14
Lezing uit het Evangelie	Johannes 9:1-13 (14-25) 26-39
Alternatief leesrooster	Exodus 7:8-25 Psalm 105:23-45 Hallel: Psalm 116

Vieren

Laat mijn volk gaan!

Exodus 7:8-25

22 maart 2020

Viertafel: een lange stok, Bijbel of kinderbijbel, collectemand, kaars

Kort gedichtje/opzegversje

De stok van Aäron
verandert in een slang.
Dat kunnen wijze mannen ook,
dus farao is niet bang.

De slang van Aäron
eet alle slangen op.
Dat is een teken aan de wand,
maar farao geeft niet op.

De stok van Aäron
maakt van het water bloed.
Dat kunnen wijze mannen ook,
dus farao houdt moed.

Het bloedrode water
is slecht voor mens en vee.
Iedereen heeft reuzedorst,
maar farao zegt: Nee!

Zingen of zeggen

When Israel was in Egypt's land,
let my people go;
oppressed so hard they could not stand,
let my people go.

Go down, Moses,
way down in Egypt's land;
tell old pharaoh:
to let my people go.
Uit: Liedboek 168

Werken met het projectboek

Voor de zondagen in de veertigdagentijd is er een groot projectboek. In het boek staat elke week een illustratie bij het Bijbelverhaal. De kinderen schrijven of tekenen elke week een teken van leven in een bloem en plakken deze in het boek. Deze zondag bedenken de kinderen aan de hand van het projectboek ook waar zij voor willen bidden. En ze lezen een teken van leven uit de hemel, waarin God zegt: 'Nooit vergeet ik de mensen die bij mij horen.' Bekijk voordat de kinderen naar

de eigen ruimte gaan samen de illustratie, als korte introductie op het Bijbelverhaal. De kinderen nemen het boek mee naar de eigen ruimte om er verder mee te kunnen werken.

Vertellen

Laat de kinderen een lange stok zien. Wat kun je met de stok doen? Je kunt erop leunen, je kunt hem gebruiken om over een slootje te springen, je kunt er een drenkeling mee uit het water halen... Maar je kunt er ook mee slaan. Met een stok kan een herder goed voor zijn schapen zorgen. Hij houdt de schapen ermee bij elkaar en gebruikt hem om wilde dieren te verjagen. In de kindernevendienst hoor je een verhaal over een stok. En over een koning die niet goed voor zijn volk zorgt.

Werkblad en tips

Het tijdschrift *Kleur in de Kerk* biedt werkbladen bij de verhalen in *Kind op Zondag*. Het volk Israël zit gevangen in de slavernij van Egypte, maar God geeft een teken van leven. Met het werkblad werken de kinderen aan tekens van leven, praktisch en positief.

Voorlezen

Lees het prentenboek *Kleine ijsbeer en de grote onderzeeboot* van Hans de Beer, uitg. De Vier Windstreken, ISBN 9789051161830. Over een kleine ijsbeer die met hulp van een teckel en een poolvos twee ijsbeertjes redt en naar hun familie terugbrengt

Bidden

God, 'Ik-ben-er-altijd'.
Er is in de wereld zoveel geweld.
Mensen zonder huis en zonder eten,
mensen op de vlucht
Voor hen bidden wij:
wilt U er altijd voor hen zijn.

De aarde is zo sterk vervuild
ijskappen smelten,
in oceanen groeien plastic eilanden.
De dieren op het land, in de zee en de lucht
worden ernstig bedreigd.
De machthebbers offeren de aarde en al hun
bewoners op
voor meer eigenmacht en meer profijt.
Hiervoor bidden wij:

Geef ons de kracht en de moed
om in Uw naam
op te staan,
een andere weg in te slaan,
om het lijden te beëindigen,
in vast vertrouwen
dat passie en hoop
flitsende veranderkrachten zijn.
Hiervoor bidden wij.

Amen

Ideeën duo decimo en
redactie Kind op Zondag

Vertellen

Laat mijn volk gaan!

Exodus 7:8-25

22 maart 2020

Werkvormen

4-7 jaar

Gesprek: De Egyptenaren kunnen het water van de Nijl niet meer gebruiken. Waarvoor gebruik je water? Bedenk waarvoor je vanmorgen water hebt gebruikt. En waar ga je vandaag nog water voor gebruiken? Kun je nog meer dingen bedenken waar je water voor nodig hebt? Wat zou er gebeuren als er opeens geen water meer uit de kraan komt?

Spel: Niet morsen! Maak twee gelijke groepen. Zet aan de ene kant van de ruimte voor iedere groep een kan met water. Zorg dat er evenveel water in zit. Aan de andere kant staat voor iedere groep een lege emmer. De kinderen van elke groep moeten het water naar de emmer brengen. Iedere groep krijgt een kopje; om de beurt brengen ze een kopje water naar de overkant. Als alle kinderen zijn geweest, is het klaar. Let op: water is kostbaar, dus niet morsen! In welke emmer zit aan het eind het meeste water?

Creatief: Water is een teken van leven. Laat de kinderen uit blauw papier druppels knippen. In de druppel mogen zij zichzelf tekenen. Zonder water zouden we niet bestaan!

Vertelling 4-7 jaar

Een vieze rivier

Het is vroeg in de ochtend.

Er zijn bijna geen mensen bij de rivier, maar Mozes en Aäron zijn er wel.

‘Wacht bij de rivier tot farao eraan komt, de koning van Egypte’, heeft God gezegd.

Gisteren zijn Mozes en Aäron naar het paleis van de farao geweest. ‘U moet Gods volk laten gaan’, zeiden ze. Maar de farao wilde niet luisteren. Zal hij vandaag wel luisteren?

In de verte hoorden ze voetstappen van paarden. Zacht gepiep van wielen.

En de stemmen van de bedienden van de farao. ‘Ja farao, zeker farao’, zeggen ze.

‘Natuurlijk farao. U bent geweldig, farao.’

Even later staat de wagen van farao naast de rivier. Hij ziet Mozes en Aäron. ‘Zijn jullie daar weer?’ vraagt farao. ‘Als je maar niet denkt dat ik jullie volk vrijlaat!’

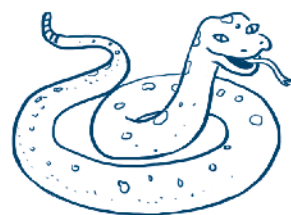
Mozes zucht. En dan zegt hij: ‘Farao, u móet het volk van God laten gaan. Ziet u het water van de rivier? Dat water is belangrijk. Mensen kunnen het drinken, ze kunnen zich ermee wassen, planten en bomen kunnen erdoor groeien. Maar als u niet luistert naar de Heer... Dan verandert al het water in bloed. Dat wilt u toch niet?’

Mozes en Aäron kijken naar het gezicht van farao. Nu zal hij vast wel luisteren, denken ze. Maar farao schudt zijn hoofd. ‘Met God heb ik niks te maken’, zegt hij. ‘Ik laat zijn volk niet gaan.’

Mozes geeft zijn staf aan Aäron en Aäron houdt hem boven het water. Onder de staf wordt het water rood. Het rood verspreidt zich, verder en verder... tot heel de rivier rood is. Het stinkt. Farao trekt een vies gezicht en knijpt zijn neus dicht. Maar hij laat het volk niet gaan. ‘Dan maar geen rivier!’ roept hij kwaad. En tegen zijn bedienden zegt hij: ‘We gaan snel terug naar het paleis.’ De bedienden knikken. ‘Ja farao. Zeker farao. Natuurlijk farao.’

Daar gaan ze. Mozes en Aäron kijken hen na. Hoe moet dit aflopen?

Erik Idema

Vertelling 8–12 jaar

Mozes en Aäron gaan voor de tweede keer naar de farao. Ze vragen hem om hun volk te laten gaan en laten een teken van God zien. Als dat niet helpt, volgt de eerste plaag: water dat verandert in bloed.

Laat mijn volk gaan

‘Zo zo, zie ik dat nu goed?’ zegt de farao en hij buigt zich voorover vanaf zijn troon. ‘Daar bent u alweer, u durft! Nu toch wel met een andere boodschap dan de vorige keer?’ De farao geeft zijn lijfwacht een knipoog als hij dat zegt. Mozes ziet het. Hij voelt de spot van de farao. Het maakt hem boos. Alsof hij en zijn broer Aäron niets voorstellen, alsof hun volk niets voorstelt. Mozes klemt zijn hand nog steviger om de staf die hij vasthoudt. Hij voelt dat hij daar niet zomaar staat. God heeft hem hierheen gestuurd, samen met zijn broer. Zijn staf is het teken dat God bij hem is. ‘Nee majesteit, wij komen niet met een andere boodschap. U moet ons volk laten gaan.’ De farao begint te lachen, hij stoot zijn lijfwacht aan. ‘Hoor je dat: we moeten ze laten gaan! Goeie grap, vind je niet?’ Mozes kijkt Aäron aan. Die weet wat hij moet doen. Hij gooit zijn staf op de grond en meteen verandert die in een kronkelende slang. De lijfwacht schrikt even en stapt naar achteren, maar de farao gaat staan en zegt: ‘Denken jullie dat ik me zo bang laat maken? Denken jullie dat ik zoiets niet kan?’ Hij knipt met zijn vingers en meteen komen de tovenaars van het hof aanlopen. Ze gooien hun staf op de grond en ook die veranderen in slangen. Maar dan richt de slang van Aäron zich op en voor ze er erg in hebben, heeft die slang al de slangen van de tovenaars verslonden. Is de farao onder de indruk? Hij laat het niet merken. Meteen roept hij de soldaten. Hij wijst naar Mozes en Aäron en zegt: ‘Neem ze mee en breng ze naar de uitgang, weg met ze, uit mijn ogen!’

Wat moeten ze nu? Hoe krijgen ze de farao op andere gedachten? Dat lukt toch nooit? Dan zegt God: ‘Ga morgenochtend naar de rivier de Nijl. Daar neemt de farao elke ochtend een bad. Zodra je hem ziet, moet je je staf in de hand nemen en zeggen: ‘Laat ons volk gaan, dat is de boodschap van onze God. En het teken daarvan is dit!’ En dan moet Aäron met zijn staf op het water slaan. Dan zal het water bloedrood worden, niet alleen het water van de Nijl, maar het water van alle rivieren, alle kanalen, alle meren in heel Egypte zal in bloed veranderen.’

De volgende dag gaan Mozes en Aäron naar de rivier, zoals God gezegd heeft. Daar komt de farao aan, samen met zijn lijfwacht en zijn dienaren. Zodra hij de twee broers ziet, begint hij spottend te lachen. ‘Kijk eens wie we daar hebben, welke verrassing hebben jullie dit keer voor mij?’ Maar Mozes lacht niet, hij kijkt heel ernstig en zegt: ‘Farao, laat ons volk gaan, luister naar onze God, dit is het teken dat God u geeft!’ En dan heft Aäron zijn staf omhoog en slaat op het water. Meteen kleurt het water rood, bloedrood. Vissen beginnen te spartelen, ze krijgen geen lucht meer. Even later komen overal dode vissen boven drijven. Een visser laat van schrik zijn netten vallen en rent het water uit. Een vrouw die haar waterkruik aan het vullen is, gooit ‘m snel weer leeg. Overall in Egypte kleurt het water rood en de mensen kijken er met schrik naar. Maar de farao? Die stapt het water uit en wenkt een van zijn bedienden. ‘Zeg eens, kunnen onze geleerden dit soort toverkunsten ook?’ ‘Natuurlijk Majesteit’, roept de bediende uit, ‘daar draaien ze hun hand niet voor om!’ ‘Precies, dat dacht ik al’, zegt de farao. En zonder Mozes en Aäron nog aan te kijken, keert hij terug naar het paleis. Zeven dagen lang is al het water in het hele land rood van het bloed en niet te drinken. Dode vissen drijven op het water, mensen moeten waterputten graven om bij drinkwater te komen. Maar op de farao maakt dat allemaal geen indruk.

Henriëtte Hoogenkamp

8-10 jaar

Gesprek: De slang is een bijzonder dier: hij kan zijn huid afwerpen en een nieuwe huid krijgen. Niet voor niets is de slang in veel culturen een symbool van geneeskunde. Zo is de slang een teken van leven. Welke rol spelen slangen in het verhaal van vandaag?

Spel: Slangenspel. Kies een tikker. Maak met de andere kinderen een slang. Deze kinderen gaan achter elkaar staan en houden elkaars middel vast. De tikker probeert het achterste kind van de slang te tikken. De slang probeert dat te voorkomen door te zorgen dat de tikker niet bij hem of haar kan komen. Alleen de voorste van de slang heeft daarvoor de handen vrij en kan de armen wijd doen. Als de slang breekt doordat een van de kinderen loslaat of de achterste getikt wordt, is de slang dood. De achterste wordt de tikker en het spel begint opnieuw.

Creatief: De Egyptenaren snakken naar fris, helder water. Versier een bekertje.

Nodig: papieren bekertjes, stiften. Tekenen op het bekertje de staf van Aäron en wat er mee gebeurt: de staf die verandert in een slang en het water van de Nijl dat rood wordt als bloed als Aäron zijn staf erboven houdt.

(Deze werkvorm hoort bij de doorlopende werkvorm van de veertigdagentijd. Iedere werkvorm staat op zichzelf; samen bereiden ze een gedekte tafel voor het paasontbijt voor.)

11-12 jaar

Gesprek: Door de staf van Aäron geeft God een teken van leven. Wat wordt daarmee bedoeld? Soms krijg je een teken van leven van iemand die je al lang niet meer hebt gezien. Wat doet zo'n teken van leven met je? Hoe kun jij een teken van leven aan iemand geven? Doe je dat wel eens?

Computer: Doen: Geef een teken van leven aan iemand die dat wel kan gebruiken door een kaartje te sturen.

Je kunt een kaartje sturen naar een oudere in een verpleeghuis in de buurt, naar een ziek kind, een gevangene ver weg of dichterbij. Misschien ken je iemand die het moeilijk heeft en wel wat aandacht van jou kan gebruiken. Kijk op www.kindopzondag.nl voor meer ideeën.

Vieren met jongeren

Laat mijn volk gaan!

Van 12-15 jaar

Exodus 7:8-25

22 maart 2020

‘Een teken van leven’ is het thema van deze veertigdagentijd. God geeft tekens van leven, zelfs dwars door de dood heen. In het Bijbelboek Exodus wordt verteld hoe die tekenen voor het volk Israël op verschillende manieren zichtbaar en hoorbaar worden: in de brandende braamstruik, de staf in de hand van Mozes, de plagen en uiteindelijk de uittocht uit de ellende van de slavernij in Egypte, de doortocht door de rode zee. Dat teken van leven uit de hemel mag ons elke dag opnieuw dankbaar maken. En tegelijk kan het ons inspireren: want in het spoor van wat God voor mensen doet, kunnen mensen ook elkaar een teken van leven geven. Ze kunnen elkaar bemoedigen en troosten, elkaar verder helpen en elkaar steunen. Dat zijn tekens van leven - en elke keer dat zo'n teken van leven gegeven wordt, is het een klein beetje Pasen.

In deze Vieren met jongeren staan we stil bij de staf als teken van leven en de plagen. Die plagen roepen natuurlijk ook vragen op. Want is water in bloed veranderen wel een teken van leven te noemen? Mozes en Aäron, de leiders van het volk Israël grijpen naar de staf en de plagen, om hun roep om bevrijding kracht bij te zetten. Zij willen een einde maken aan het moeten leven in slavernij door hun volk. God heeft hen daartoe opgeroepen en hen aangespoord bij de farao, de leider van Egypte, kenbaar te maken dat God wil dat hij zijn volk laat gaan. Maar de farao weigert hardnekkig en daarom is er in deze Vieren met jongeren aandacht voor mensen die niet de vrijheid hebben om hun geloof te belijden/uit te dragen. Kunnen de jongeren deze mensen misschien ook een ‘teken van leven’ geven?

Ontmoeten

Opstap

Als de jongeren binnenkomen, klinkt het lied ‘Let my people go’ (zie www.kindopzondag.nl) Als iedereen er is, kan er na het Welkom gekeken worden naar het bijbehorende filmpje. Vertel als inleiding dat dit lied afkomstig is uit de musical ‘Go down, Moses’ dat het verhaal vertelt uit het Bijbelboek Exodus over de opdracht die Mozes van God krijgt zijn volk te bevrijden van hun slavenbestaan in Egypte. Bespreek met de jongeren na het bekijken van het filmpje of door de beelden en de tekst van het lied duidelijk is waar het om gaat in dit verhaal. Benoem indien nodig de strekking: de onderdrukking van het volk Israël in Egypte en de uiteindelijk bevrijding na Mozes’ optreden aan het hof van de farao. Mozes wordt door God aangewezen als de leider van het volk Israël. De farao is de leider van Egypte. Pols bij de jongeren wat zij weten van Mozes en ook wat een farao is. Laat eventueel informatie op internet opzoeken.

Aansteken kaars

Zet van te voren al een kaars klaar waaromheen papieren liggen waarop de volgende kreten staan:
zomaar te gaan
stok/staf
beloofde land - paradijs
zijn woord als bewijs

Steek de kaars aan en zing of zeg met de jongeren daarna:

*Zomaar te gaan met een stok in je hand,
zonder te weten wat je zult eten.*

*Zomaar te gaan met een stok in je hand;
eindeloos ver is 't beloofde land.*

*Zomaar te gaan, met zijn woord als bewijs,
altijd maar lopen, altijd maar hopen.*

*Zomaar te gaan met zijn woord als bewijs:
straks wonen wij in een paradijs.*

Liedboek 806

Steek vervolgens aan de kaars de waxinelichtjes aan. Op elk papier rondom de kaars wordt een lichtje gezet. Kunnen de jongeren zich er een voorstelling van maken waartoe de woorden op het papier oproepen: zomaar op pad gestuurd worden. Wat is de functie van die stok/staf in de hand? En waar staat het beloofde land, het paradijs voor? Wat wil dat zeggen: op pad te zijn met zijn woord als bewijs?

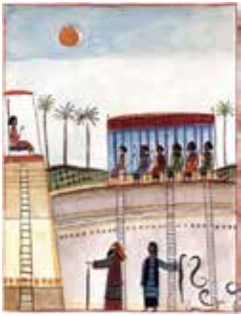
Ontdekken

Stemmen uit de Bijbel

Vertel als inleiding op de Bijbellesing alvast wat de strekking van de lezing is. Mozes en Aäron gaan naar de farao. Ze staan daar niet namens zichzelf, maar in naam van God. De staf in de hand van Mozes en Aäron is daarvan het teken. Hun verzoek aan de farao is: ‘Laat mijn volk gaan!’ en om hun verzoek kracht bij te zetten en de farao onder druk, geeft God tekenen van verandering mee. Dat hun staf in een slang kan veranderen en dat God de macht heeft Egypte te plagen met tegenslagen wanneer farao blijft weigeren het volk Israël te laten gaan. De verandering van de staf en de plagen zou je kunnen zien als tekenen van Gods aanwezigheid in dit verhaal. Dat God echt ingrijpt om verandering in een situatie van onderdrukking te brengen. Dat dit gebeurt aan de hand van verschrikkelijke plagen/rampen, tien in totaal, roept vragen op. Onder andere de vraag: wat is dit voor God, die water in bloed laat veranderen

waardoor mens en dier dorst moeten lijden? Je kunt natuurlijk zeggen dat die rampen het gevolg zijn farao's halsstarrige houding het volk Israël te blijven onderdrukken. Maar dan nog – moet het zo heftig? Eventueel kan er na de lezing met de jongeren gepraat worden over de waarom-vraag van de plagen, maar er hoeft niet geprobeerd te worden er een antwoord op te vinden. Het is goed om de jongeren mee te geven dat vragen over Bijbelverhalen vragen mogen en kunnen blijven. Lees samen met de jongeren, in afwisseling (ieder een vers) de lezing Exodus 7: 8-25 in de Bijbel in gewone taal.

Ter bezinning

De farao staat symbool voor machthebbers die slechts willen heersen en niet willen dienen. Die geen enkele betrokkenheid bij hun onderdanen tonen. De illustratie laat dat goed zien. De farao zit hoog, heel hoog op zijn troon verheven. Mozes en Aäron bevinden zich ver beneden met hun staf. De farao zit zo hoog verheven dat hij onmogelijk kan zien wat er in zijn land werkelijk

gaande is. Mozes en Aäron proberen zijn blik naar beneden te halen, proberen hem te laten zien wat er schuil gaat achter de welvaart, een slavenbestaan voor heel een volk. Ze proberen hem met bekende symbolen van de Egyptische cultuur, staf en slang, tot schrikken te brengen en daarmee een spiegel voor te houden waarin hij de desastreuze, monsterlijke gevolgen van zijn machtsvertoon kan zien. Zowel de staf als de slang waren in Egypte symbolen voor eeuwigdurend, goddelijk leven. De staf is de drager van elk jaar weer opbloeiend leven. De slang symboliseert de terugkerende verjonging: hij sterft niet, maar stroopt alleen zijn huid af. Mozes en Aäron probeerden door met deze symbolen te spelen, ze als het ware van de farao af te pakken en hem met zijn eigen symbolen te wijzen op de onmenselijkheid van zijn goddelijke status. Maar de farao ziet niets van dat al, behalve een uitnodiging tot een machtsspel; een spel dat hij gewend is te spelen en nu ook meespeelt door zijn magiërs dezelfde truc te laten doen met de staf.

Tegenwoordig raken mensen en volken nog steeds in de knel en verdrukking door allerlei mechanismen van machtsvertoon met daarmee gepaarde uitbuiting en onderdrukking. Nog altijd lijden en zuchten veel mensen onder wat anderen hun opleggen. De vraag om bevrijding, het verlangen naar een toekomst van vrede en recht, waarmee Mozes en Aäron bij de farao kwamen, die vraag blijft urgent. Een Bijbelboek als Exodus kan dan gelden als een bron van inspiratie voor politieke, humane en werelddiaconale actie. De werkvormen laten wat van die actie zien als voorbeeld.

Werkvormen

Open Doers

Vertel aan de jongeren: Open Doers is een organisatie die christenen steunt die wonen in landen waar zij vanwege hun geloof worden vervolgd of verdrukt. Dat houdt onder meer in het brengen van Bijbels en Bijbelse lectuur naar landen die daarvoor gesloten zijn. Ook geven medewerkers van Open Doers Bijbelse training in landen waar dat heel moeilijk of verboden is. Zij verlenen sociale hulp, bijvoorbeeld aan slachtoffers van vervolging. Surf naar de site van Open Doers

en bekijk daar de pagina voor kinderen waarop verschillende werkmappen staan waar tijdens deze vieren met jongeren wat mee gedaan kan worden: www.opendoors.nl/kinderen. Hierop staat ook een filmpje waarin uitgelegd wordt wat vervolging betekent en hoe Open Doers vervolgte Christenen probeert te helpen.

De veertigdagentijd

Vertel aan de jongeren: de veertigdagentijd beslaat de zes weken die vooraf gaan aan Pasen. Als voorbereiding op dit grote feest, wordt in deze tijd vaak geprobeerd het wat soberder aan te doen. Bijvoorbeeld door niet al te uitgebreid eten, minder of niet snoepen. In de katholieke kerk heet deze tijd dan ook vastentijd. Vasten is doelbewust afzien van voedsel en andere 'luxe' dingen, zoals televisie kijken of met de smartphone bezig zijn. Zo blijft er meer tijd én geld over om te besteden aan andere dingen, bijvoorbeeld aan mensen die het minder hebben dan jij. Kerkelijke organisaties, zoals Kerk in Actie organiseren ook daarom altijd veertigdagentijd-campagnes, die aandacht vragen voor de nood van mensen over de hele wereld. Laat de jongeren de campagne van dit jaar opzoeken (www.kerkinactie.nl/40dagentijd), bekijken en opschrijven:

- wat hen daarin aanspreekt;
- wat hen opvalt;
- wat vragen oproept.

Een vierde punt kan zijn (d) om te delen wie er bewust met de veertigdagentijd bezig is op welke manier, of de jongeren ook mensen om hen heen zien vasten en zo ja, hoe dan?

Paasgroetenactie

Vanuit de Protestantse Kerk in Nederland worden rond Pasen kaarten verstuurd aan gevangenen in binnen- en buitenland (gedetineerden) en aan mensen en organisaties van de groetenlijst van Amnesty International. Deze kaarten worden Paasgroet genoemd. Voor gedetineerden is het bemoedigend als ze kaarten krijgen, zeker als daar ook nog iets persoonlijks op staat. Het is een feestelijke gebeurtenis als de kaarten in de kerkdienst in de gevangenis worden uitgedeeld, vertellen de dominees die dit doen. Ook de mensen en organisaties, die zich inzetten voor mensenrechten wereldwijd, voelen zich altijd gesteund door zulke kaarten en brieven. Het is vaak moeilijk werk waarbij je voortdurend bedreigd wordt. Maar het doet goed als mensen je door een kaart een hart onder de riem steken. Laat de jongeren de site www.kerkinactie.nl/paasgroetenactie bekijken en weeg samen met hen af aan deze actie mee te doen. Ongeacht of dit gaat gebeuren, kan er in ieder geval met de jongeren over gepraat worden welke tekst zij op zo'n paasgroet zouden zetten.

Op weg gaan

Zegenwens

Spreek het volgende gebed uit:

Goede God,
 vervul ons zoeken met Uw Geest,
 maak ons aanstekelijk voor Uw verhaal van verzet tegen onrecht,
 tegen onderdrukking en uitbuiting,
 doe ons oren klapperen en onze harten opleven tot ondersteuning en bemoediging
 en zo de weg te gaan naar wie wij zijn en kunnen zijn:
 mensen geliefd door u en elkaar.
 Amen

Maartje Wildeman

Eenvoudig vieren met volwassenen

Laat mijn volk gaan!

Exodus 7:8-25

22 maart 2020

Vertelling

Farao luistert niet

Mozes en Aäron lopen het paleis binnen.
De mensen daar kijken verbaasd.
Wat moeten die vreemdelingen hier?
Want ze zijn hier duidelijk vreemdelingen, ze zien er zo anders uit.
Dit is het paleis van de farao, de koning van Egypte.
En je ziet hier vooral mensen in mooie Egyptische kleren.
Maar de kleren van Mozes en Aäron zijn anders en hun haar is anders en ze hebben een baard.
En kijk, in hun hand hebben ze een lange staf.
Die past hier helemaal niet.
Het is alsof ze op reis zijn door de wildernis, in plaats van door de gangen van het paleis.
Terwijl ze lopen, hoor je het getik van die staf op de tegels in de gangen. De farao kijkt op als ze zijn zaal binnenkomen.
'Wie zijn jullie? En wat moeten jullie hier? Door wie zijn jullie gestuurd?'
'We zijn gestuurd door de Heer, onze God', zegt Mozes. 'We zijn gestuurd om tegen u te zeggen: Laat mijn volk gaan!'
De farao kijkt Mozes aan.
En hij kijkt naar staf die Mozes vasthoudt alsof die staf een teken van God is.
En dan begint de farao te lachen.
'Gestuurd door een god van die slaven?
Die god kan nooit veel voorstellen?
Moet ik daar naar luisteren?
Trouwens wat voor teken kun je laten zien, dat je namens hem spreekt?
Iedereen kan wel zeggen dat hij namens een god spreekt'
Mozes draait zich naar Aäron. 'Aäron, gooi de staf op de grond!'
Aäron doet dat.
Kletterend komt die neer voor de troon van de farao.
En meteen begin die te bewegen, te kronkelen.
Er kruipt een slang over de tegels.
De farao laat meteen zijn wijzen en tovenaars komen.
Die gooien ook stokken op de grond die in slangen veranderen.
Maar de slang van Aäron schiet erop af en eet die andere slangen op.
Toch wil de farao niet luisteren.
Mozes en Aäron worden het paleis uit gestuurd.
'Wat moeten we nu doen?' zegt Aäron.
'De Heer had al gezegd dat het zo zou gaan, dat hij niet zou luisteren', zegt Mozes,
'Wacht maar af, de Heer zal zeggen hoe het nu verder moet.'
De volgende dag zegt Mozes: 'Kom Aäron, we gaan naar de rivier, de Nijl.'

'De Nijl? Waarom gaan we daar heen?' vraagt Aäron.
'De Heer heeft gesproken', zegt Mozes, 'we zullen daar de farao zien. En als ik het zeg, moet jij de staf uitstrekken over het water. Dan zal het water in bloed veranderen.'
Als ze bij de Nijl komen, is de farao daar, precies zoals de Heer gezegd heeft.
Hij kijkt naar Mozes en Aäron.
Zijn die twee er nou al weer, met hun rare woorden en hun staf.
Aäron neemt de staf en slaat ermee op het water.
En meteen wordt het rood als bloed.
De vissen komen bovendrijven.
Overall zie je dode vissen.
Het begint te stinken.
Je kunt het water niet meer drinken.
Voor de mensen van Egypte is het een ramp.
Ze moeten putten graven om aan drinkwater te komen.
Maar de farao vertikt het om te luisteren.
'Wat denken ze wel met hun praatjes over God en met hun staf.'

Werkvormen

Gesprek: In het verhaal hebben Mozes en Aäron een staf. Wat is eigenlijk een staf? In dit verhaal is die staf niet alleen iets wat je steun geeft onderweg, maar ook een teken. Een teken waarvan?

Spel: Plaatjes laten zien van verschillende staven: (zie google afbeeldingen) de reizigersstaf, pelgrimsstaf, de staf van sinterklaas (bisschopsstaf), de herdersstaf, de koningsstaf. (Eventueel: de narrenstaf, de bedelstaf.)

Tip: zelf een staf maken (houten stok versieren, bv. koord aan bevestigen)

Gebed

Dank U, Heer
voor de tekens die U geeft.
Tekens die ons steun geven als een staf.
Want die tekens hebben we nodig:
tekens van hoop
die ons helpen om te vertrouwen
dat het goed komt
en dat U ons niet in de steek laat.
Dank U Heer
voor de tekens die U geeft.
Amen

Harm Siebesma

Vieren en vertellen

Moet je kijken

Johannes 9:1-13, 26-39

22 maart 2020

Gemeenschappelijk leesrooster en R.K. Lectionarium, A-jaar

In de eigen ruimte

Vertelling

Langs de kant van de weg zit een man. Hij houdt zijn ogen dicht en zijn handen op. Hij luistert goed. Hoort hij dat er mensen voorbijkomen, dan roept hij: 'Heb medelijden. Ik ben een arme, blinde man. Geef me alstublieft wat geld of te eten!' De man zit elke dag langs de kant van de weg. Elke dag komen er veel mensen langs. Ze kennen de man inmiddels wel. Soms geven ze hem geld of een stukje brood. Ook Jezus loopt met zijn leerlingen langs de weg. Ze zien de man zitten. De man hoort de leerlingen praten. Hij herkent hun stem. Zij komen wel vaker langs. Eén stem herkent de man niet. Hij hoort de naam die bij de onbekende stem hoort. 'Jezus', zegt één van de leerlingen. 'Die blinde man die daar zit. Heeft hij nou heel veel verkeerde dingen gedaan? Is hij daarom blind?' Jezus schudt zijn hoofd. 'Ik ben hier om te laten zien dat God licht brengt', zegt Jezus. 'God is er om mensen licht en lucht te geven.' Jezus spuugt op de grond. Met zijn vinger mengt hij wat zand met zijn spuug, zodat het modder wordt. Hij doet wat modder op zijn vingers en loopt naar de blinde man toe. Hij smeert het op de ogen van de man. 'Ga de modder van je ogen wassen', zegt hij tegen de man. De man doet wat Jezus zegt. Met zijn ogen dicht en zijn handen vooruitgestoken, zoekt de man de weg naar het badhuis. Hij doet wat water op zijn handen en wast de modder van zijn ogen. Hij opent zijn ogen en kan zien. Zonder zijn handen vooruit te steken rent de man het badhuis uit. De mensen zijn verbaasd. 'Moet je kijken', zeggen ze tegen elkaar. 'Dit is toch die blinde man die altijd langs de kant van de weg zit? Hij is opeens niet blind meer!' Ze lopen naar de man toe. 'Wat is er met jou gebeurd?' De man vertelt het hele verhaal. 'Ene Jezus heeft dit gedaan!' De mensen praten door elkaar heen. 'Hoe is het mogelijk! Deze man was al blind bij zijn geboorte en moet je nou kijken!' Ook de Farizeeërs krijgen lucht van het verhaal. Zij zoeken de man op. Ze willen precies weten wat er gebeurd is. 'Dit kan niet goed zijn, wat die Jezus doet', zeggen ze tegen elkaar. 'Waarom niet?' zegt de man die kan zien. 'Als iemand een ander beter kan maken, dan moet het wel goed zijn toch?' Maar de Farizeeërs willen er niks van weten. Ze duwen de man weg. Jezus hoort wat er is gebeurd. Hij zoekt de man op en zegt: 'Geloof je dat ik de mensenzoon ben die de mensen en de wereld beter kan maken? De man buigt zijn hoofd en zegt: 'Dat geloof ik Heer!'

Werkvormen

Gesprek: Vraag één van de kinderen om vooraan te zitten en de blinde man te spelen die door Jezus weer kon zien. De andere kinderen mogen hem interviewen.

Spel: Laat alle kinderen hun ogen dicht doen en hun hoofd op tafel leggen. Na een minuut mogen ze hun ogen weer opendoen. Ze schatten zelf wanneer die minuut voorbij is. Houd zelf de tijd bij en bekijk wie van de kinderen het dichtst bij die minuut zat.

Knutselen: De kinderen maken van een lap stof een blinddoek. Ze doen deze om en bewegen voorzichtig door de ruimte. Daarna doen ze hetzelfde met de blinddoek af. Hoe voelt dat? Welke dingen zien ze nu die ze misschien eerder niet opgevallen waren? U kunt de blinddoeken in de ruimte bewaren voor activiteiten in de toekomst.

Spel: Jezus maakt meer zieke mensen beter en laat meer blinde mensen zien. Welke verhalen kennen de kinderen? Ga samen op zoek in de (kinder)bijbel en vertel elkaar de verhalen.

Terug in de kerk

Goede God.

Soms hebben we onze ogen wagenwijd open en zien we nog niet wat U wilt dat we zien.

We kijken naar de fouten van een ander, we letten op de dingen waar we boos of ontevreden over zijn.

Wilt U ons echt laten kijken naar elkaar, zodat we zien wie de ander écht is.

Ze bekijken met uw ogen vol liefde en trouw.

Geef dat we ook zo mogen kijken naar onszelf.

Amen

Redactie Kind op Zondag